مرتضی افقه، عضو هیات علمی‌دانشگاه شهید چمران:

وضعیت اقتصادی شش ماه بعد قابل پیش‌بینی نیست، چه رسد به پنج سال!

روز شنبه (روزگذشته) در حالی هفتمین برنامه توسعه ایران از سوی رئیس سازمان برنامه و بودجه رونمایی شد که بررسی‌ها نشان می‌دهد ۳۴ درصد اهداف برنامه‌های پیشین توسعه در ایران محقق شده است.به گزارش خبرآنلاین، هفتمین برنامه توسعه ایران در حالی اولین مراحل بررسی را پشت سر می‌گذارد که بنا بر اعلام یکی از مدیران اسبق سازمان برنامه و بودجه تنها ۳۴ درصد از اهداف برنامه‌های توسعه تا کنون محقق شده است. احمد صمیمی معتقد است: میزان تحقق اهداف برنامه‌های توسعه زنگ خطری است برای سیاستگذاران تا دریابند تنها تدوین برنامه بر اساس آمال و آرزوهای بزرگ نمی‌تواند متضمن رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده باشد.رئیس سازمان برنامه و بودجه با تاکید بر مسئله محور بودن برنامه هفتم توسعه، گفته است: برای آنکه سند برنامه هفتم توسعه را سبک در کنیم بخشی از احکام مجوزها و تکالیف را در قالب مجموعه مقرره‌های و مصوبات دولت تنظیم کردیم و این اولین باری است که چنین اتفاقی در برنامه‌ریزی پنج سالگی کشور رخ می‌دهد؛ یعنی آنچه را که دولت می‌تواند بدون مداخله مجلس بر اساس اختیارات خودش تصویب و به دستگاه‌ها ابلاغ کند در قالب ۸۰ مقرر تنظیم کرده و امیدواریم سند آن به تصویب دولت برسد.وی اعلام کرد: آنچه به عنوان لایحه برنامه هفتم توسعه تنظیم و رونمایی شده است در قالب ۲۲ فصل و هفت بخش تنظیم شده و نگاه اصلی در برنامه مذکور حل ناترازی‌های کشور است. ناترازی‌های مهمی‌که در زمینه بودجه عمومی‌دولت با آن روبرو بوده و مستلزم اصلاح ساختار بودجه کشور است ناترازی‌های بخش پولی و بانکی کشور که مستلزم اصلاح نظام بانکی و افزایش اختیارات بانک مرکزی است ناترازی که درحوزه صندوق‌های بازنشستگی در قالب یک پدیده مخاطره‌آمیز وجود دارد و هرچه زودتر باید آن را تدبیر کرد. ناترازی که در حوزه تامین انرژی در کشور وجود دارد و در یک دهه گذشته با این ناترازی‌ها در حوزه نفت و گاز فرآورده‌های نفتی و غیره مواجه هستیم و با توجه به افزایش مصرف سالانه این ناترازی‌ها در حال تشدید شدن است.رئیس سازمان برنامه و بودجه با اشاره به اینکه در حوزه سلامت هزینه‌های بسیاری دولت متحمل شده است، گفت: با وجود این هزینه‌ها همچنان رضایت خاطری در مردم ایجاد نشده است؛ بنابراین تحول در نظام سلامت با رویکرد پاسخگویی به انتظارات جامعه مورد توجه ویژه در لایحه برنامه هفتم توسعه قرار دارد و در صدد این تا در این نشست و جلسات دیگر به گونه ای برنامه هفتم توسعه به تصویب برسد که بتواند پاسخگوی انتظارات جامعه باشد.مرتضی افقه، عضو هیات علمی‌دانشگاه شهید چمران در گفتگو با خبرآنلاین در پاسخ به این سئوال که آیا می‌توان امیدوار بود برنامه هفتم توسعه سرنوشتی متفاوت از سایر برنامه‌ها داشته باشد؟ گفت: متاسفانه ما در شرایطی به سر می‌بریم که پیش‌بینی وضعیت اقتصادی در شش ماه آینده برای اهل فن و فعالان اقتصادی غیرممکن شده است، چطور در این فضا می‌توان امید داشت برنامه هفتم توسعه سرنوشتی متفاوت از دیگر برنامه‌ها داشته باشد؟وی گفت: اتفاقا عملکرد ضعیف برنامه‌های توسعه در حالی بود که ما در این شرایط سخت تحریمی‌نبودیم، در همان فضا نتوانستیم موانع داخلی تولید را از پیش رو برداریم و اقتصاد کشور را سامان بدهیم حالا که افای‌تی‌اف به سنگ بزرگی پیش پای اقتصاد بدل شده و تشدید تحریم‌ها همه چیز را تحت تاثیر قرار داده است.وی گفت: داشتن برنامه توسعه هر چند شرط لازم برای حرکت در مسیر مشخص است اما شرط کافی نیست. ده‌ها موضوع جانبی وجود دارد که در تحقق یک برنامه باید بدان توجه داشت . وقتی این همه برنامه و سند و چشم‌انداز در ایران محقق نشده است، باید برنامه‌ریز و سیاستگذار به این نتیجه برسد که مشکل جای دیگری است و نمی‌شود به صرف آوردن آمال و آرزو روی کاغذ، انتظار تغییر و تحول داشت .وی گفت: یک دوره بحث می‌کردند که مفاد برنامه‌ها دقیق نیست، یک دوره از دخالت قوه مقننه در برنامه شکایت می‌شد اما در نهایت تا وقتی که ثبات در اقتصاد نباشد و ما تحت تحریم باشیم مساله توسعه منتفی است .افقه ادامه داد: موضوع این است که ما تولیدی وابسته به واردات داریم، از سوی دیگر اقتصاد ایران وابسته به نفت است و در نتیجه تحریم هم تولید را تحت تاثیر خود قرار می‌دهد و هم سبب می‌شود منبع مهم درآمدی آسیب ببیند.وی با اشاره به گزارش رسمی‌در خصوص تحقق تنها ۳۴ درصد اهداف برنامه توسعه گفت: موضوع این است که اگر برنامه هم نداشتیم به چنین دستاوردی می‌رسیدیم. بالاخره توسعه بستر می‌خواهد و هیچ کشوری با تکیه بر آمال و ارزو و گره زدن سرنوشت اقتصاد به سیاست به توسعه دست نیافته است.

بدهی ۷۴ میلیارد دلاری دولت به صندوق توسعه

معاون سازمان برنامه و بودجه مهمترین مشکل بودجه را عدم پیش‌بینی تعهدات سالانه اعلام کرد و گفت: مجموع بدهی دولت به نظام بانکی و همچنین سازمان‌ها حدود ۱۱۴۴ هزار میلیارد تومان، بدهی شرکت‌های دولتی نیز حدود ۱۸۹۴ هزار میلیارد تومان و بدهی دولت به صندوق توسعه ملی حدود ۷۴ میلیارد دلار است.رحیم ممبینی روز شنبه در نشست تخصصی در حاشیه همایش معرفی سند برنامه توسعه هفتم، درباره روش‌های اصلاح ساختار بودجه و رفع ناترازی‌ها اظهار کرد: مهمترین مشکل بودجه سالانه، عدم پیش‌بینی همه تعهدات سالانه در این سند است. از سوی دیگرعدم توجه به آثار و پیامدهای بودجه‌های پیش‌بینی نشده و دستوراتی که در بودجه آمده در سال‌های آتی گریبان‌گیر خواهد بود.وی مهمترین سند مالی کشور را بودجه دانست و افزود: بودجه از اسنادی است که شاید بیشترین نقش را در بحث مالیه عمومی‌و در تحقق سیاست‌های عمومی‌و سایر سیاست‌ها دارد. اگر این سند مبتی بر اصول و مبانی که مشخصی تدوین شود، قطعا راهگشای مسائل بسیاری به ویژه در حوزه اقتصادی خواهد بود.

معاون سازمان برنامه و بودجه ادامه داد: کسری عمومی‌بودجه حدود ۳۰۴ هزار میلیارد تومان در سال گذشته بود. البته کسر هدفمندسازی حدود ۱۹۰ هزار میلیارد تومان، تعهدات سال ۱۴۰۱ دولت به تامین اجتماعی و بانک‌ها حدود ۳۰۰ هزار میلیارد تومان است؛ بنابراین کسری واقعی بودجه در سال گذشته حدود ۷۹۴ هزار میلیارد تومان بود.ممبینی با بیان اینکه ایجاد تعهدات بدون پیش بینی منابع، ایجاد بدهی به تامین اجتماعی و نظام بانکی و همچنین برداشت از صندوق توسعه ملی از جمله مشکلات موجود در این زمینه است، گفت: زیان شرکت‌های دولتی نسبت به تولید ناخالص داخلی در کشور زیان است، در دنیا شاهد هستیم که زیان شرکت‌های دولتی به تولید ناخالص داخلی نباید بیش از شش درصد و در بعضی کشورها سه درصد است.وی اضافه کرد: مجموع بدهی دولت به نظام بانکی و همچنین سازمان‌ها حدود ۱۱۴۴ هزار میلیارد تومان و بدهی شرکت‌های دولتی نیز حدود ۱۸۹۴ هزار میلیارد تومان است. همچنین بدهی دولت به صندوق توسعه ملی حدود ۷۴ میلیارد دلار است.

تعطیلی بسیاری از مرغداری‌ها پس از حذف ارز ترجیحی

نائب رییس اتحادیه مرغداران گوشتی اظهار داشت: سویا باید در جیره غذایی مرغ باشد اما کنجاله سویا در بازار کمیاب شده و قیمت آن به کیلویی ۲۸ هزار تومان رسیده، این در حالیست که نرخ مصوب آن کیلویی ۱۶ هزار ۳۰۰ تومان است.صدرالدین عظیمی‌در گفت‌وگو با ایلنا، در پاسخ به این پرسش که سرپرست وزارت کشاورزی در جدیدترین اظهارنظرهایش اعلام کرد از آنجایی‌که مرغداران نهاده با نرخ دولتی دریافت می‌کنند موظف هستند که مرغ را با قیمت مصوب در بازار عرضه کنند و اگر چنین نکنند مرغ از ترکیه وارد خواهیم کرد؛ این پرسش مطرح است که تا چه میزان نرخ نهاده در قیمت تمام شده تولید مرغ تاثیر می‌گذارد؟ گفت: نهاده با نرخ مصوب در زمان لازم در دسترس تولیدکننده قرار نمی‌گیرد از این‌رو مرغدار نیازش را از بازار آزاد تهیه می‌کند.وی با بیان اینکه مرغ را نمی‌توان با وعده و وعید بزرگ کرد، افزود: سویا باید در جیره غذایی مرغ باشد اما کنجاله سویا در بازار کمیاب شده و قیمت آن به کیلویی ۲۸ هزار تومان رسیده است .عظیمی‌با تاکید بر اینکه دود قیمت‌گذاری دستوری در نهایت در چشم مصرف‌کنندگان می‌رود، تصریح کرد: مرغداران توان جوجه‌ریزی ندارند و نمی‌توانند ضرباتی که از سال گذشته تا به امروز به آنها وارد شده است را تحمل کنند از این‌رو زمان آن رسیده که در این زمینه تصمیمات درست گرفته شود. تولیدکنندگان مایل‌اند که قیمت مرغ متعادل شود اما باید نهاده‌ها و جوجه یک روزه با نرخ مصوب در اختیار آنها قرار بگیرد. وی با بیان اینکه باید علت کمبود مرغ در بازار ریشه‌یابی شود، گفت: باید تولید استمرار داشته باشد؛ فرض را بگیرید که مرغدار با تعزیر و بگیر و به بند مجبور شود که ۲ ماه مرغ را با نرخ مصوب عرضه کند اما این مسئله تا چه زمانی می‌تواند ادامه داشته باشد؟ و آیا تولید با این روند ادامه خواهد داشت؟ گزارش‌های میدانی حاکی از این مهم است که از سال گذشته تا به امروز (بعد از حذف ارز ترجیحی) تعداد قابل توجهی از تولیدکنندگان بزرگ و کوچک از چرخه تولید حذف شدند چراکه سرمایه در گردش و نقدینگی که به عنوان مردمی‌سازی یارانه‌ها در اختیار آنها قرار دادند همان دور اول که جوجه‌ریزی کردند برنگشت و تعطیلی آنها را به همراه داشت.

واردات برنج نصف شد

واردات برنج در نخستین ماه امسال با کاهش حدود ۵۲ درصدی مواجه شده است. در این میان هندی‌ها بزرگترین واردکننده و اماراتی‌ها گران ترین واردکننده برنج به ایران به شمار می‌روند.به گزارش ایسنا، بر اساس جدیدترین گزارش منتشر شده از سوی گمرک، در نخستین ماه سال جاری ۷۷ هزار و ۹۳۲ تن و ۱۷۱ کیلوگرم برنج به ارزشی بالغ بر ۲۶۱۳ میلیارد و ۷۱۶ میلیون تومان معادل ۹۱ میلیون و ۶۹۷ هزار و ۵۳۳ دلار وارد شده است که از نظر وزنی و ارزش دلاری به ترتیب با کاهش ۵۲ درصدی و ۶۶ درصدی مواجه شده اما از نظر ریالی رشد ۱۳۱ درصدی را نسبت به فروردین ماه سال ۱۴۰۱ تجربه کرده است.امارات، هند، پاکستان و مناطق آزاد مبادی واردات برنج به کشور در فروردین ماه امسال هستند که هر یک به ترتیب بیش از ۲۰۰۰ تن، بیش از ۴۱ هزار تن، بیش از ۳۰ هزار تن و بیش از ۳۰۰۰ تن سهم در بازار واردات برنج دارند. بر این اساس، هر یک از این کشورها به ترتیب حدود چهار درصد، ۴۱ درصد و ۵۱ درصد بازار برنج خارجی در ایران را مال خود کرده‌اند. البته برنج وارد شده از مناطق آزاد به حدود شش درصد می‌رسد اما از آنجا که مبدأ اصلی این محصول مشخص نیست نمی‌توان آن را در این تقسیم بندی قرار داد.قیمت هر کیلوگرم برنج وارداتی از این کشورها به صورت میانگین ۱.۱۸ دلار و معادل ۳۳ هزار و ۵۳۸ تومان است که البته عوارض و حقوق گمرکی نیز به این نرخ‌ها اضافه خواهد شد. این عدد کاهش ۲۹.۱۷ درصدی و افزایش ۳۸۰ درصدی قیمت را از نظر دلاری و ریالی نسبت به نخستین ماه سال گذشته تجربه کرده است.نگاهی به آمار و جزئیات واردات برنج نشان می‌دهد که هر کیلوگرم برنج هندی حدود ۳۲ هزار تومان معادل ۱.۱۲ دلار قیمت دارد و پس از آن نوبت به برنج پاکستانی می‌رسد که کیلویی ۳۴ هزار و ۸۰۰ تومان و معادل ۱.۲۲ دلار است.البته هر کیلوگرم برنج اماراتی قیمت بالاتری نسبت به دو محصول وارداتی دیگر دارد، چراکه قیمت هر کیلوگرم برنج وارد شده از این کشور به صورت میانگین ۳۶ هزار و ۳۱۷ تومان و معادل ۱.۲۷ دلار است و به این ترتیب می‌توان تاجران این کشور را گرانفروش‌ترین واردکننده این محصول استراتژیک به ایران محسوب کرد.

سازمان حمایت کجاست؟

گرانی غیرقانونی لوازم خانگی بدون ثبت در ۱۲۴

بازار لوازم خانگی که گام به گام حرکت در مسیر انحصاری شدن را در پیش گرفته، از نیمه دوم سال گذشته سیاست جدیدی را اتخاذ کرده است؛ افزایش قیمت بدون دریافت مجوز قانونی و حتی ثبت در سامانه ۱۲۴!به گزارش خبرنگار مهر، از نیمه دوم سال گذشته، تولیدکنندگان لوازم خانگی اقدام به افزایش خودسرانه قیمت محصولات خود کردند؛ در آن زمان پی گیری‌ها از وزارت صمت حکایت از آن داشت که اگرچه این وزارتخانه به دنبال زیان‌دهی تولیدکنندگان نیست اما افزایش قیمت باید به تصویب ستاد تنظیم بازار برسد در غیر این صورت هر گونه گرانی اقدامی‌غیرقانونی محسوب خواهد شد.

با این حال، تولیدکنندگان لوازم خانگی بدون توجه به این موضوع از سیاست خود مبنی بر افزایش قیمت آن هم بدون مصوبه قانونی عقب نشینی نکردند. نکته قابل توجه آنکه با ورود به سال جدید نیز مجدد شاهد افزایش قیمت برخی دیگر از محصولات این صنعت بودیم.در واقع تولیدکنندگان لوازم خانگی بدون دریافت مجوز قانونی دو مرتبه قیمت محصولات خود را افزایش داده‌اند. آن هم در بازاری که به اذعان متولیان دچار یک رکود عمیق از نظر تقاضا شده است.در این رابطه اکبر پازوکی رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم خانگی تهران در گفت و گو با خبرنگار مهر اظهار داشت: متأسفانه در سامانه ۱۲۴ که محلی برای رصد قیمت محصولات است، افزایش قیمتی برای لوازم خانگی ثبت نشده اما تولیدکننده محصولات را با قیمت‌هایی بالاتر به توزیع کننده می‌فروشد.

وی افزود: در واقع تولیدکنندگان افزایش قیمتی را که اعمال کرده‌اند در سامانه ۱۲۴ ثبت نمی‌کنند تا افزایش قیمت به صورت رسمی‌ثبت نشود اما از آن طرف کالا را گران‌تر به توزیع کننده تحویل می‌دهند. بر همین اساس هم در حال حاضر کسبه بلاتکلیف مانده‌اند.پازوکی گفت: بنابراین سامانه‌ای که قرار بود محلی برای رصد قیمت برای مردم، کسبه، اتحادیه، بازرسی اصناف و صمت باشد امروز ماهیت خود را از دست داده است. قرار بود با استفاده از اطلاعات این سامانه اگر مغازه‌ای کالا را گران‌تر بفروشد مردم بتوانند شکایت گران فروشی را ثبت کنند اما در حال حاضر منبعی برای رصد قیمت‌ها وجود ندارد.وی با بیان اینکه یک سال است قیمت لوازم خانگی در سامانه ۱۲۴ ثبت نمی‌شود، افزود: تولیدکننده با هر قیمتی که مواد اولیه را می‌خرد و یا هر تغییری که در محصول ایجاد می‌کند باید اطلاعات را مستند و مستدل به سازمان حمایت ارائه کند و سازمان بر اساس این اسناد قیمت گذاری کند ولی الان این اتفاق نمی‌افتد.

رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم خانگی تهران تصریح کرد: متأسفانه در حال حاضر خبری از سازمان حمایت در صنف لوازم خانگی نیست.وی در مورد بازار هم گفت: در حال حاضر بازار در رکود است و خرید کالا در حد خریدن جهیزیه و امثال آن خلاصه شده است.

بازار انحصاری و یکه تازی تولیدکنندگان

نکته‌ای که باید به آن توجه شود این است که واردات لوازم خانگی از سال ۱۳۹۷ ممنوع شده و اگرچه قرار بود از پایان سال ۱۴۰۰ این ممنوعیت لغو شود اما وزارت صمت اعلام کرد که برنامه‌ای برای واردات لوازم خانگی ندارد و در عوض به دنبال توسعه این صنعت و افزایش صادرات است. این در حالیست که ممنوعیت واردات لوازم خانگی همزمان با خودرو انجام شد که با توجه به وضعیت بغرنج بازار خودرو، ممنوعیت واردات از این صنعت برداشته شد اما به نظر می‌رسد مسئولان توجهی به بازار لوازم خانگی ندارند؛ بازاری که در حال تبدیل شدن به یک بازار انحصاری است و به نظر می‌رسد راهی را می‌رود که صنعت خودروسازی رفت.البته صنعت خودروسازی با لوازم خانگی تفاوت‌هایی هم دارد؛ اول آنکه خودروسازان به هیچ وجه اجازه افزایش قیمت محصولات خود را بدون مجوز ندارند حال آنکه می‌بینیم تولیدکنندگان لوازم خانگی با دور زدن قانون، هر چند وقت یک بار اقدام به افزایش قیمت بدون مجوز می‌کنند.موضوع دوم نیز آنکه فعالان صنعت لوازم خانگی با این بهانه که حدود ۱۵۰۰ تولیدکننده در این صنعت فعال هستند، خطر انحصار را توجیه می‌کنند و معتقد هستند بازار لوازم خانگی «نمی‌تواند» انحصاری شود.

گزارش

تضعیف ٦ میلیارد دلاری خالص حساب سرمایه ایران در ۹ ماهه ۱۴۰۱

معاونت بررسی‌های اقتصادی اتاق تهران طی گزارشی وضعیت حساب جاری، حساب خدمات و حساب سرمایه به همراه بدهی‌های خارجی ایران طی سال‌های ۱۳۹۶ الی ۹ ماهه ۱۴۰۱ و اجزای آن را مورد بررسی قرار داده است. این گزارش همچنین به وضعیت تراز حساب جاری ایران در مقایسه با سایر اقتصادهای عمده صادرکننده نفت منطقه خاورمیانه طی سال‌های اخیر و پیش‌بینی آن در سال ۲۰۲۳ پرداخته است. معاونت بررسی‌های اقتصادی اتاق تهران در مورد نیازهای ارزی کشور نشان می‌دهد که طی ۹ ماهه نخست سال ۱۴۰۱ اقتصاد ایران شاهد بهبود حدود ۵ میلیارد دلاری موازنه کل تراز پرداخت‌ها ناشی از افزایش حدود ۱۴ میلیارد دلاری صادرات کالای نفتی در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۰ به عنوان عامل مسلط این اتفاق بود. اما طی این مدت خالص حساب سرمایه در پایان سال ۱۴۰۱ مجدداً تضعیف شده و از حدود منفی ۱۰ میلیارد دلار در پایان سال ۱۴۰۰ به حدود منفی ۱۶ میلیارد دلار رسید.بر اساس تعاریف صندوق بین‌المللی پول، تراز پرداخت‌ها یک خلاصه گزارش آماری است که مبادلات خارجی یک اقتصاد را در یک دوره زمانی، مشخص می‌کند و شامل حساب کالا و خدمات، حساب درآمد، حساب مالی یا نقل و انتقالات جاری و حساب سرمایه می‌شود. بر این اساس، طی دوره ۱۳۹۶ الی ۱۴۰۰ بهترین موقعیت موازنه کل پرداخت‌ها مربوط به سال ۱۳۹۷ با رقمی‌نزدیک به ۱۰ میلیارد دلار بوده است. موازنه تراز پرداخت‌های کشور طی ۹ ماهه سال ۱۴۰۱ معادل ۲,۹ میلیارد دلار برآورد شده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل که رقمی‌منفی بود، با بهبود ۵ میلیارد دلاری همراه است. عامل مسلط اثرگذار بر بهبود مزبور، افزایش ۵۱ درصدی صادرات نفت در همین مدت بوده است.این گزارش در ادامه با اشاره به وضعیت دو جزء اصلی و مهم تراز پرداخت‌ها یعنی حساب جاری و حساب سرمایه آورده است: برای خالص حساب سرمایه در پایان سال ۱۴۰۱ رقمی‌حدود منفی ۱۶ میلیارد دلار اعلام شده که صرف‌نظر از دارا بودن ماهیت کسری، در مقایسه با مدت مشابه سال قبل مجددا تضعیف شده‌است. در مجموع طی مدت مورد بررسی، حساب جاری اثر فزاینده و مثبت و در مقابل خالص حساب سرمایه، اثر کاهنده و تضعیف‌کننده بر موازنه کل پرداخت‌های کشور داشته‌اند.همچنین این بررسی نشان می‌دهد که تراز حساب جاری اقتصادهای صادرکننده نفت منطقه خاورمیانه طی سال‌های اخیر به دلیل تحولات بهای نفت با تغییراتی همراه بود و حساب جاری برخی از اقتصادهای نفتی در سال ۲۰۲۲ رشد قابل توجهی داشت به نحوی که حتی از ارقام میانگین طی دو دهه منتهی به ۲۰۱۹ آنها هم فراتر رفت. بالاترین افزایش تراز حساب جاری در سال ۲۰۲۲ نسبت به سال قبل از آن به ترتیب متعلق به کشورهای عربستان سعودی با ۳,۵ برابر افزایش، قطر با ۲,۲ برابر، عراق۲ برابر، ایران ۱,۵ برابر و امارات متحده عربی۱,۲ برابر است. اگرچه طبق پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول انتظار می‌رود همراه با کاهش بهای نفت در سال ۲۰۲۳ تراز حساب جاری اقتصادهای صادرکننده نفت هم کاهش یابد؛ ولی برای بسیاری از اقتصادهای مزبور به استثنای ایران ارقام همچنان بالاتر از میانگین دو دهه قبل خواهد بود.این گزارش حکایت از آن دارد که تراز کالای غیرنفتی ایران در پایان فصل سوم ۱۴۰۱ با کسری منفی حدود ۲۱ میلیارد دلاری همراه بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از آن، ۳۱ درصد تضعیف شده است. در مدت مورد بررسی، واردات کالای غیرنفتی حدود ۲۰ درصد و صادرات کالای غیرنفتی هم حدود ۱۴ درصد افزایش داشته که به دلیل بالاتر بودن رقم واردات، اثر کاهندگی رشد واردات بیشتر بوده و با مشارکت منفی ۶۰ واحد درصدی در برابر مشارکت حدود ۲۵ واحد درصدی افزایش صادرات کالای غیرنفتی، در نهایت موجب تضعیف ۳۱ درصدی تراز کالای غیرنفتی شده است.در بخش دیگری از این گزارش با ارائه این توضیح که خالص حساب سرمایه در تراز پرداخت‌ها ناظر به برآیند دو حساب سرمایه و مالی است، آمده است: طبق آمارهای بانک مرکزی، خالص حساب سرمایه در پایان سال۱۴۰۱ مجدداً تضعیف شد و از حدود منفی ۱۰ میلیارد دلار در پایان سال ۱۴۰۰ به حدود منفی ۱۶ میلیارد دلار رسید که از کل رقم خالص حساب سرمایه سال ۱۴۰۰ (منفی ۱۲,۲ میلیارد دلار) هم کمتر است. با توجه به عدم انتشار اطلاعات مربوط به اجزای حساب سرمایه کشور برای دوره مورد بررسی، بخشی از تضعیف این حساب را می‌توان به خروج سرمایه از کشور و عدم جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی نسبت داد. ضمناً همان‌طور که قبلا اشاره شد، حساب سرمایه یکی از عوامل موثر تضعیف‌کننده بر موازنه کل تراز پرداخت‌های کشور در ۹ ماهه ۱۴۰۱ بوده است.

جوابیه

جوابیه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به گزارش مردم‌سالاری

وزارتخانه تعاون ، کار و رفاه اجتماعی در پی انتشار گزارشهایی با عناوین «زندگی برای کارگران و بازنشستگان ناممکن شده است» مورخ ۱۴۰۲/۰۱/۲۰ و«وعده بر زمین مانده متناسب‌سازی حقوق کارگران با تورم» مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۰ جوابیه‌ای به روزنامه «مردم‌سالاری» ارسال کرد که متن آن بدین شرح است:

۱- با توجه به ماده ۴۱ قانون کار، شورای عالی کار همه ساله موظف است میزان حداقل مزد کارگران را تعیین نماید. شورای عالی کار که به موجب ماده ۱۶۷ قانون کار تشکیل می‌شود، نهادی سه جانبه بوده و در آن علاوه بر نمایندگان دولت، نمایندگان تشکل‌های کارگری و کارفرمایی عضویت دارند و تصمیمات آنها به منزله تصمیم و نظر موکلین آنها (کارگران و کارفرمایان سراسر کشور) است.

بنابراین، تعیین حداقل مزد در حیطه وظایف شورای عالی کار است. ضمن آنکه با توجه به ترکیب شورای عالی کار در جلسات، حداقل مزد همه ساله بر اساس قوانین و مقررات و ضوابط جاری کشور و با رعایت اصل سه جانبه گرایی با اجماع و توافق اعضای شورای عالی کار تعیین می‌گردد.

۲- در تعیین حداقل مزد سال ۱۴۰۲ اعضای شورای عالی کار ضمن مطالعه و بررسی وضعیت و اقتضائات بنگاه‌های اقتصادی به تحلیل شرایط موجود پرداخته و با در نظر گرفتن حفظ اشتغال و صیانت از نیروی کار، تاکید بر افزایش بیش از پیش قدرت خرید این قشر زحمتکش نموده‌اند تا از یک سو با کاهش شکاف درآمدی موجبات رضایت‌مندی کارگران و برقراری عدالت واقعی تحقق یابد و از سوی دیگر موجب افزایش انتظارات تورمی‌نگردد، زیرا مهمترین عامل در کاهش قدرت خرید کارگران افزایش نرخ تورم است.

۳- مهمترین خواسته کارگران در زمینه مزد، حفظ قدرت خرید و افزایش مزد واقعی آنان است به نحوی که حفظ قدرت خرید کارگران از طریق افزایش مزد و کاهش نرخ تورم امکان‌پذیر است.

۴- با توجه به اینکه حداقل مزد از متغیرهای اقتصاد کلان است، قطعا» افزایش آن بدون توسل به دیگر روش‌های تکمیلی- حمایتی و اتخاذ سیاست‌های کلان اقتصادی به منظور مهار و کاهش تورم، نمی‌تواند به خودی خود سبب افزایش سطح درآمد واقعی و بهبود معیشت کارگران شود.

۵- بر همین اساس اعضای شورای عالی کار (نمایندگان تشکل‌های کارگری و کار فرمایی و دولت) در سیصد و چهاردهمین نشست این شورا، پس از ساعت‌ها مذاکرات فشرده و چانه‌زنی، با اجماع صددرصدی، مصوبه حداقل نرخ دستمزد کارگری سال ۱۴۰۲ را تایید کردند.

اخبار کوتاه

روسیه و امارات بزرگترین خریداران طلای سبز ایران

در نخستین ماه امسال بیش از ۲۰۰۰ تن پسته به کشورهای مختلف صادر شده که روسیه نخستین مشتری و امارات در جایگاه دوم خریداران این محصول از ایران قرار دارند.به گزارش ایسنا، بر اساس آخرین آمارهای گمرک در فروردین ماه سال جاری بیش از از ۲۳۸۰ تن پسته و مغز پسته به ۲۴ کشور مختلف و ارزشی بالغ بر ۱۵ میلیون و ۵۵ هزار دلار صادر شده است که از نظر وزنی ۲۵۱ درصد و از نظر ارزشی ۲۳۷ درصد کاهش را نسبت به همین بازه زمانی در سال گذشته تجربه کرده است. در نخستین ماه سال گذشته ۷۱۵۰ تن به ارزشی بیش از ۵۰ میلیون و ۶۹۴ هزار دلار انواع پسته و مغز پسته به کشورهای مختلف صادر شده بود.ازبکستان، اسپانیا، استرالیا، افغانستان، آلمان، امارات متحده عربی، ایتالیا، پاکستان، تاجیکستان، ترکیه، جمهوری آذربایجان، جمهوری مقدونیه (یوگسلاوی)، چین، ژاپن، سنگاپور، عراق، فدراسیون روسیه، فرانسه، قرقیزستان، قزاقستان، قطر، کانادا، کویت و هند ۲۴ مشتری پسته ایرانی در فروردین ماه امسال بودند.

احتمال برداشتن تعرفه ۱۰۰ قلم کالا بین ایران و پاکستان

عضو اتاق بازرگانی ایران خاطر نشان کرد: پاکستانی‌ها به بازار ایران نیاز دارند چراکه این کشور از بعد اقتصادی ضعیف شده و سیل‌های اخیر زیرساخت‌های پاکستان را از بین برده است.علی ریگی میرجاوه در گفت‌وگو با ایلنا، با اشاره به افتتاح بازارچه مشترک مرزی ایران و پاکستان در مرز پیشین و تاثیر آن در رونق مبادلات تجاری بین دو کشور، گفت: در این بازارچه به صورت خرده‌فروشی، خرید و فروش‌ها انجام خواهد شد که این موضوع برای محلی‌ها و مردم منطقه خوب است.وی با بیان اینکه در این بازارچه کالاهای ایرانی و پاکستانی عرضه می‌شوند، افزود: حسن ایجاد این بازارچه‌ها معرفی کالاهای ایرانی به مردم و تجار پاکستانی است.به گفته ریگی میرجاوه؛ تجارت بین ایران و پاکستان در این بازارچه با ارزهای محلی انجام می‌شود.این فعال اقتصادی عدد مراودات تجارت بین دو کشور در سال گذشته را ۲ میلیارد دلار عنوان کرد و تصریح کرد: مراودات تجاری دو کشور در یک سال اخیر رو به بهبودی رفته است و کالاهای صنعتی و معدنی ایران به نسبت کالاهای کشاورزی بیشتر در بازار پاکستان خواهان دارند. وی با بیان اینکه مشکل صادرات سیب به این کشور به قوت خود باقی است، افزود: امیدواریم حق گمرکی بالا برای صادرات سیب به پاکستان رفع شود تا شاهد صادرات این محصول به پاکستان باشیم؛ به نظر می‌رسد پاکستان و ایران تا ۳ ماه آینده تعرفه‌های تجاری بر ۵۰ قلم کالای ایرانی و ۵۰ قلم کالای پاکستانی را بردارند که اگر این تعرفه‌ها برداشته شود رسیدن به عدد ۵ میلیارد دلار در تجارت با این کشور چندان دور از انتظار نیست.

بازار

بدترین روزهای طلای جهانی رقم خورد

قیمت طلای جهانی در روز جمعه و پیش از تعطیلی بازار یک درصد افزایش یافت و برخی از ضررهای اوایل هفته را با توجه به نگرانی درباره بخش بانکی جبران کرد، در حالی که معامله‌گران بر اساس اظهارات رئیس فدرال رزرو ایالات‌متحده، شرط بندی برای افزایش دیگر نرخ بهره را کاهش دادند.به گزارش ایسنا، بهای هر اونس طلا پیش از تعطیلی بازار به ۱۹۷۷ دلار و قیمت طلای آمریکا نیز به ۱۹۷۸ دلار رسید.سهام وام‌دهندگان منطقه‌ای ایالات‌متحده پس از گزارش سی‌ان‌ان مبنی بر اینکه جانت یلن، وزیر خزانه داری ایالات‌متحده به مدیران اجرایی بانک گفت که ممکن است پس از یک سری ورشکستگی بانک‌ها، ادغام‌های بیشتری لازم باشد، سقوط کرد.ادوارد مویا، تحلیلگر ارشد بازار در OANDA اظهار کرد که این هفته خوبی برای طلا نبود زیرا یک جریان ثابت از خوش‌بینی سقف بدهی و علاوه بر آن، برخی عقب‌نشینی‌های شدید از سوی فدرال رزرو وجود داشت. در همین حال، جمهوری‌خواهان مجلس نمایندگان آمریکا و دولت دموکرات جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا، مذاکرات درباره افزایش سقف بدهی را متوقف کردند.بر اساس گزارش رویترز، در بازار سایر فلزات ارزشمند نیز پیش از تعطیلی بازار، نقره با ۱.۷ درصد افزایش به ۲۳.۹ دلار در هر اونس و پلاتین با ۱.۴ درصد افزایش به ۱۰۶۴ دلار رسید و پالادیوم ۳.۸ درصد افزایش یافت و به ۱۵۰۸ دلارو ۵۷ سنت رسید.

بورس

افت ۲۳ هزار واحدی شاخص بورس در نخستین روز هفته

شاخص کل بورس تهران در پایان معاملات روزگذشته با ۲۳ هزار و ۳۲۴ واحد کاهش در ارتفاع ۲ میلیون و ۲۹۸ هزار واحدی ایستاد.به گزارش ایرنا، شاخص هم‌وزن با چهار هزار و ۱۱۲ واحد کاهش به ۷۶۰ هزار و ۹۷۴ واحد و شاخص قیمت با ۲ هزار و ۴۱۵ واحد افت به ۴۴۷ هزار و ۳۸ واحد رسید.روز شنبه در معاملات بورس تهران، بیش از ۱۳ میلیارد و ۶۸۳ میلیون سهم، حق‌تقدم و اوراق بهادار به ارزش ۱۰۸ هزار و ۳۱۹ میلیارد ریال معامله شد.بانک ملت (وبملت) با ۶۷۸ واحد، فرآوری معدنی اپال کانی پارس (اپال) با ۴۵۴ واحد، پتروشیمی‌خراسان (خراسان) با ۴۰۸ واحد، زامیاد (خزامیا) با ۲۵۰ واحد، صنعت غذایی کوروش (غکورش) با ۲۴۳ واحد و بانک تجارت (وتجارت) با ۲۲۴ واحد تاثیر مثبت بر شاخص بورس داشتند.در مقابل فولاد مبارکه اصفهان (فولاد) با پنج هزار و ۱۹۵ واحد، ملی صنایع مس ایران (فملی) با یک هزار و ۶۲۳ واحد، نفت و گاز و پتروشیمی‌تامین (تاپیکو) با یک هزار و ۱۸۰ واحد، معدنی و صنعتی گل گهر (کگل) با یک هزار و ۱۶۰ واحد، گسترش نفت و گاز پارسیان (پارسان) با یک هزار و ۱۳۹ واحد و کشتیرانی جمهوری اسلامی‌ایران (حکشتی) با ۹۶۸ واحد تاثیر منفی بر شاخص بورس داشتند. بر پایه این گزارش، روزگذشته پرداخت الکترونیک پاسارگاد (پی‌پاد)، سایپا (خساپا)، بانک ملت (وبملت) گسترش سرمایه‌گذاری ایران خودرو (خگستر) و شرکت سرمایه‌گذاری شاهد (ثشاهد) در نمادهای پُرتراکنش قرار داشتند.